

[\(https://zadar.tv\)](https://zadar.tv/)[VIJESTI \(HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/VIJESTI/\)](https://zadar.tv/category/vijesti/)[Home \(https://zadar.tv/\) /](https://zadar.tv/)[ZV \(HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/AEM/ZV-AEM/\)](https://zadar.tv/category/aem/zv-aem/)[„Ima li zlata?“ – arheološko-povijesne crtice Ravnih Kotara \(https://zadar.tv/category/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara/\)](https://zadar.tv/category/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara/)**„IMA LI ZLATA?“ – ARHEOLOŠKO-POVIJESNE CRTICE RAVNIH KOTARA****(HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/IMA-LI-ZLATA-ARHEOLOŠKO-POVIJESNE-CRTICE-RAVNIH-KOTARA/)**[KULTURA \(HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/KULTURA/\)](https://zadar.tv/category/kultura/)**„Ima li zlata?“ – arheološko-povijesne****MOZAIK (HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/MOZAIK/)****crtice Ravnih kotara (Nije u šoldima sve)**[SPORT \(HTTPS://ZADAR.TV/CATEGORY/SPORT/\)](https://zadar.tv/category/sport/)[ISF \(HTTPS://ISF.ZADAR.TV\)](https://isf.zadar.tv/)[GLAZBA](#) ▾

4 min read

🕒 29. studenoga 2024. ✍️ Ante Vukić (<https://zadar.tv/author/antevukic/>)

Razdoblje razvijenog i kasnog srednjeg vijeka u ovim krajevima nije bilo lišeno nemirnih i turbulentnih događanja. Razvoj feudalnog društva i vladavina ugarskih vladara ojačavali su lokalno plemstvo i gradove, ali isto tako u jačanju privrede jačaju i sukobi. Mlečani su dugo željno gledali na Zadar i Ravne kotare i vodili stalne borbe za posjede u našem kraju. Kroz 14. stoljeće, uz pomoć Anžuvina Zadar je mogao odahnuti, ali ne zadugo. Borbe za krunu i utjecaje na dvoru ostavile su Ravne kotare u nemilost Mlečana. Lokalno stanovništvo vrednovalo je ono što posjeduju i često skrivalo vrijedne predmete od pljačkaša, s ove ili one strane sukoba. Upravo iz tog razdoblja izdvajam dvije skrivene ostave novca i nakita, koje njihovi vlasnici očito nikad nisu povratili.

PRIDRAGA

Kasnosrednjovjekovna ostava, pohranjena u olovnoj posudi, potječe iz Pridrage nedaleko Novigrada. Sakrivena je prije 600 god. na mjestu povijesnog sela Doci. Većina ovog slučajnog nalaza iz 1960. čuva se u zadarskom Arheološkom muzeju (930 komada), a manji dio u MHAS u ST (151 komad) . Pridraška ostava je zbog svog bogatog i raznovrsnog sadržaja znanstveno vrlo važna.

Spašen je 1081 primjerak novca, većinom u dobrom stanju i nešto nakita od plemenite kovine. Ova ostava pruža nam uvid u strukturu novčane cirkulacije na sjevernodalmatinskom području sredine drugog desetljeća 15. st. Zastupljen je novac splitskog hercega Hrvoja Vukčića Hrvatinića, akvilejskih patrijarha, mletačkih duždeva, svjetovne gospode iz talijanskih gradova Gorice i Padove,

hrvatsko – ugarskih vladara iz dinastije Anžuvina (Ludovika I. i Marije), te soldi kovani u Veneciji za mletačke posjede u Dalmaciji tzv. Moneta Dalmatie. Većina novca iz ostave u dobrom je stanju očuvanosti, sa pojedinim primjercima tragova korozije.

Najveći broj novca dospio je iz Akvileje i Venecije gdje je kovan u ime duždeva. U ostavi se nalazilo i deset primjeraka novca Hrvoja Vukčića Hrvatinića, što je rijedak, ali vrijedan nalaz.

Zatim su zanimljivi takozvani *monete dalmatiae*. Nakon 9. srpnja 1409., kada su Mlečani od Ladislava Napuljskog kupili za 100 000 dukata Zadar, Novigrad, Vranu, otok Pag i sva prava na Dalmaciju, u Veneciji se prvi puta počinje kovati novac bez duždeva imena, namijenjen opticaju u Zadru i široj okolici, i to kao protumjera nepovoljnim tečajevima zamjena novaca, zbog kojih je Mletačka Republika imala financijske gubitke u svojim novim posjedima. Kovan je prema odluci mletačkog Senata od 31. svibnja 1410 (terminus post quem za njegovu prvu emisiju). U pridraškoj ostavi zastupljeni su s 226 komada.

Od ostalih moneta u većem broju nalazimo ugarske novce, uglavnom kralja Ludovika I.

Primjeri novca Hrvoja Vukčića Hrvatinića, monete dalmatiae i venecijanskog duždevog novca (Preuzeto iz M. Ilkić, J. Belošević – Ostava kasnosrednjovjekovnog novca i nakita iz Pridrage)

Osim novca, u olovnoj posudi nalazio se i vrijedan nakit od plemenitog metala tipičan za razdoblje kasnog srednjeg vijeka kao što su dvije trojagodne naušnice, prstenje i kopče.

Dvije srebrne pozlaćene trojagodne naušnice iz ostave u Pidrasi (Preuzeto iz M. Ilkić, J. Belošević – Ostava kasnosrednjovjekovnog novca i nakita iz Pidrasi)

Prema analizi novca i materijala unutar ostave možemo je datirati u početak 15. stoljeća, odnosno oko godine 1415.

ŽAŽVIĆ

U siječnju godine 1896. prilikom radova na zemlji u blizini sela Žažvić „seljani se slučajno namjeriše na starinske ruševine“. Nakon istraživanja koje je iste te godine proveo Lujo Marun, te „starinske ruševine“ su se pokazale kao ostaci ranokršćanske crkve sa srednjovjekovnim kontinuitetom i grobljem koje se nalazilo unutar i uokolo crkve.

Među mnogim vrijednim nalazima koje je sakupio Marun, ističe se „izgnjili prteni zamotuljak“ iz prostora apsida s oko 700 komada novčića, od kojih je 641 dospio na analizu. Ostali su „nestali“ u tranziciji. Od tih 641, niti jedan se danas ne nalazi u muzejskim zbirkama uslijed mnogih premještanja muzeja i razvoja povijesnih događanja u 20. stoljeću.

Objavu tog nalaza novca izvršio je 1903. Arnold Luschin pl. Ebengreuth u Starohrvatskoj prosvjeti. Nakon njega mnogi su se autori bavili novcem pronađenim u Žažviću zbog njegovog značaja za srednjovjekovnu povijest.

Dodatna je zanimljivost što skup sačinjava novac koji dolazi iz kovnice u Splitu. Prema Luschinu, brojnija grupa kovanica koja na aversu imaju slovo „E“ između dva štapa ili žezla pripadaju emisijama koje se kuju kao nekakva reminiscencija na novac hrvatsko-ugarskog kralja Emerika (1196.-1204.) i datira ih kroz 13. stoljeće. Manju grupu kovanica sačinjavaju denari s aversom na kojima se nalazi ime grada „SPALATINO“ i datiraju se u kraj 13. ili početak 14. stoljeća. Luschin i svi autori nakon njega deponiranje novca vežu uz nemirna vremena s početka 14. stoljeća kada dolazi do smjene dinastija i borbe za hrvatsko-ugarsku krunu.

T. III

Primjeri komunalnog novca grada Splita iz drugih nalazišta (preuzeto iz M. Ilkić, D. Filipčić – Prijedlog nove datacije i tipologije splitskih komunalnih denara na primjerima nalaza iz sjeverne Dalmacije)

Druga teorija je novije dobi i dolazi od autora Mate Ilkića i Dejana Filipčića. U njihovim radovima datacija se splitskog komunalnog novca novaca spušta u 12. stoljeće, te zakopavanje novčanog blaga vezuju za prodor Mongola u potjeri za Belom IV. i njihovo pustošenje Dalmacijom 1242. godine.

Korištena i preporučena literatura:

- M. Ilkić, D. Filipčić – Prijedlog nove datacije i tipologije splitskih komunalnih denara na primjerima nalaza iz sjeverne Dalmacije)

- M. Ilkić, J. Belošević – Ostava kasnosrednjovjekovnog novca i nakita iz Pridrage)

Ovaj tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Tags: Ante Vukić (<https://zadar.tv/tag/ante-vukic/>) arheologija (<https://zadar.tv/tag/arheologija/>) ima li zlata (<https://zadar.tv/tag/ima-li-zlata/>) povijest (<https://zadar.tv/tag/povijest/>) Pridraga (<https://zadar.tv/tag/pridraga/>) Ravni kotari (<https://zadar.tv/tag/ravni-kotari/>) srednjivijek (<https://zadar.tv/tag/srednjivijek/>) žažvić (<https://zadar.tv/tag/zazvic/>)

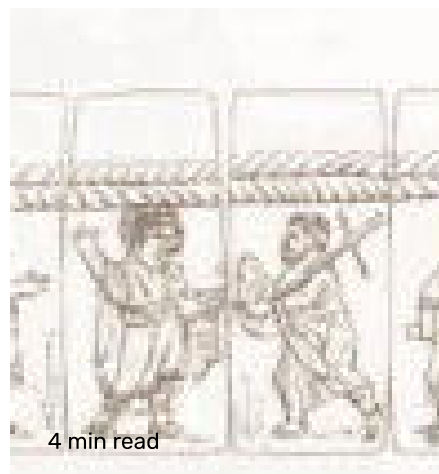
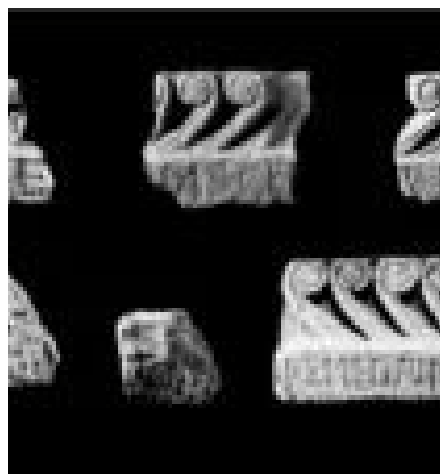
Previous

„Ima li zlata?” – arheološko-povijesne crtice Ravnih kotara (Zapisano u kamenu) (<https://zadar.tv/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara-zapisano-u-kamenu/>)

Next

„Ima li zlata?” – arheološko-povijesne crtice Ravnih kotara (Utvrđimo se) (<https://zadar.tv/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara-utvrde-i-zidine/>)

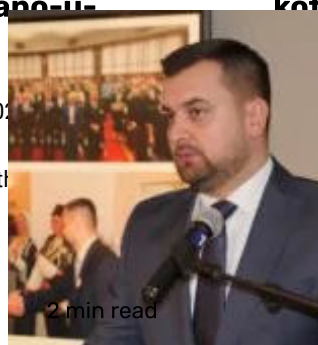
VIŠE VIJESTI

„Ima li zlata?” – arheološko-povijesne crtice Ravnih kotara (Utvrđimo se) (<https://zadar.tv/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara-utvrde-i-zidine/>)

„Ima li zlata?” – arheološko-povijesne crtice Ravnih kotara (Zapisano u kamenu) (<https://zadar.tv/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara-zapisano-u-kamenu/>)

„Ima li zlata?” – arheološko-povijesne crtice Ravnih kotara (Osvit kršćanstva) (<https://zadar.tv/ima-li-zlata-arheolosko-povijesne-crtice-ravnih-kotara-osvit-krscanstva/>)

MOŽDA SI PROPUSTIO OVO